

**2010-cu il noyabrın 7-də Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə
seçkilərdə Müstəqil Dövlətlər Birliyinin iştirakçısı olan dövlətlərin
Parlamentlərarası Assambleyasının müşahidəçilər qrupunun
RƏYİ**

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri O.S. Əsədovun dəvətinə və Müstəqil Dövlətlər Birliyinin iştirakçısı olan dövlətlərin Parlamentlərarası Assambleyası Şurasının Sədri S.M. Mironovun 2010-cu il 18 avqust tarixli 4-r nömrəli sərəncamına əsasən Müstəqil Dövlətlər Birliyinin iştirakçısı olan dövlətlərin Parlamentlərarası Assambleyasının müşahidəçilər qrupu 2010-cu il noyabrın 7-də keçirilmiş Milli Məclisə seçkilərin monitorinqində iştirak etmişdir.

27 nəfərdən ibarət müşahidəçilər qrupuna Belarus Respublikası, Qazaxıstan Respublikası, Rusiya Federasiyası, Tacikistan Respublikası və Ukraynanın ali qanunvericilik hakimiyyəti orqanlarının deputat və nümayəndələri, həmçinin MDB PAA Şurası Katibliyinin əməkdaşları daxil olmuşlar.

MDB PAA-dan olan beynəlxalq müşahidəçilər qrupunun fəaliyyətinin əsasını siyasi bitərəflik, obyektivlik, seçki prosesinə müdaxilə edilməməsi, Azərbaycan Respublikasının seçki qanunvericiliyinə ciddi riayət olunması prinsipləri təşkil etmişdir. Müşahidəçilər Birlik ölkələrində seçkilərin müşahidəsinin təşkilinə dair MDB çərçivəsində qəbul edilmiş sənədləri rəhbər tutmuşlar.

Uzunmüddətli müşahidə

MDB PAA-dan olan beynəlxalq müşahidəçilərin fəaliyyətinin təmin olunması məqsədi ilə MDB PAA İştirakçısı Olan Dövlətlərdə Demokratiyanın, Parlamentarizmin İnkişafının və Vətəndaşların Seçki Hüquqlarına Riayət Olunmasının Monitorinqi Beynəlxalq İnstitutunun (DİMBİ), həmçinin DİMBİ-nin Azərbaycan Respublikasının paytaxtı Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən filialının ekspertləri cəlb olunmuşlar.

2010-cu il avqustun 15-də MDB PAA DİMBİ öz əməkdaşları sırasından ekspert qrupu yaratdı və bu qrup parlament seçkilərində MDB PAA-dan olan

beynəlxalq müşahidəçilər üçün analitik və məlumat-arayış materialları hazırlamağa başladı.

2010-cu il sentyabrın 1-dən DİMBİ-nin Bakı filialının beş eksperti Azərbaycan Respublikasının müxtəlif regionlarında seçkilərin monitorinqi üzrə fəaliyyətə başladı. Bundan əlavə, uzunmüddətli monitorinqin keçirilməsi üçün DİMBİ-nin Bakı filialı tərəfindən Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarından ibarət 20 tərcüməçi-məsləhətçi cəlb olundu. Onlar Sumqayıt, Quba, Şəki, Gəncə və Lənkəran şəhərlərində fəaliyyət göstərdilər.

Parlament seçkilərinin keçirilməsinin ilkin monitorinqi mərhələsində ekspertlər əsas diqqəti aşağıdakı məsələlərə ayırmışlar:

- Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərin keçirilməsi üzrə qanunvericiliyin təhlili;
- birmandatlı dairələr üzrə namizədlərin irəli sürülməsi və qeydə alınması;
- seçkilərin keçirilməsinin təmin olunması üzrə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının və digər dövlət hakimiyyəti orqanlarının təşkilati-məlumatlandırma fəaliyyəti;
- Azərbaycan KİV-lərində namizədlərin, siyasi partiyaların və seçkiqabağı blokların təşviqat fəaliyyətinin işıqlandırılması;
- Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərin keçirilməsinin monitorinqi üzrə beynəlxalq təşkilatların fəaliyyəti.

Uzunmüddətli monitorinq göstərmişdir ki, 2010-cu il 7 noyabr seçkilərinə hazırlıq sakit şəraitdə, Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan qanunvericiliyi və beynəlxalq seçki standartları çərçivəsində keçmişdir. Azərbaycan Respublikasında seçkilərin təşkili və keçirilməsini təmin edən orqanlar tərəfindən namizədlərə və siyasi partiyalara (bloklara) seçkiqabağı təşviqatın keçirilməsi üçün lazımi şərait yaradılmışdı. Bu təşviqat həm siyasi partiyaları, həm də müstəqil namizədləri təmsil edən təşviqat qrupları tərəfindən həyata keçirilirdi.

Milli Məclisə seçkilərin keçirilməsində iştirak edən Azərbaycan Respublikasının bütün hakimiyyət orqanlarının seçkilərə hazırlığı gedişinin müfəssəl təhlili Milli Məclisə seçkilərin uzunmüddətli monitorinqi üzrə ekspert

qrupunun 2010-cu il 3 noyabr tarixli Hesabatında, Milli Məclisə seçkilərin təşkili və keçirilməsinin hüquqi təhlili isə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə deputat seçkilərini nizamlayan qanunvericiliyin beynəlxalq seçki hüququ standartlarına uyğunluğu haqqında Azərbaycan və rus dillərində hazırlanmış Rəydə əks olunmuşdur.

Milli Məclisə seçkilər haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi

Birpalatalı milli parlament olan Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilər Konstitusiya və 2003-cü ildə qəbul edilmiş Seçki Məcəlləsi ilə (2010-cu il iyunun 18-ə olan dəyişiklik və əlavələrlə) tənzimlənir. Konstitusiya və Seçki Məcəlləsi (bundan sonra – Məcəllə) beynəlxalq seçki standartlarına əsaslanan ən vacib prinsip və qaydaları əks etdirir.

1. Ümumi seçki hüququ prinsipi

Beynəlxalq seçki standartları sisteminin əsaslarından biri olan bu prinsip həm Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında (maddə 83), həm də Seçki Məcəlləsində (2-ci və 3-cü maddələr) təsbit edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş aktiv və passiv seçki hüququnun məhdudiyyətləri Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq öhdəliklərinə uyğundur və dünya təcrübəsində hamılıqla qəbul olunmuşdur.

2. Bərabər seçki hüququ prinsipi.

Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsi vətəndaşların seçkilərdə və referendumda eyni əsaslarla iştirakını nəzərdə tutur (maddə 4, bənd 1). Hər bir seçkidə hər bir seçicinin bir səsi vardır, vətəndaşların hər bir səsi eyni qüvvəyə malikdir (maddə 4, bənd 2 və 3; Avropa Şurasının Venesiya Komissiyası tərəfindən qəbul olunmuş Milli referendumların keçirilməsinin rəhbər prinsipləri, I.2.1).

Bərabər seçki hüququ prinsipi həmçinin ayrı-ayrı seçici kateqoriyalarının seçkidə iştirakı üçün bərabər imkanlar yaradan səsvermənin təşkilinin əlavə formalarından da geniş istifadə edilməsi vasitəsilə həyata keçirilir.

3. Birbaşa seçki hüququ prinsipi.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əsasən Milli Məclisin deputatları ümumi, bərabər və birbaşa seçki hüququ əsasında seçilirlər (maddə 83). Öz növbəsində Seçki Məcəlləsi birbaşa seçki standartlarına uyğun olaraq seçkilərdə namizədlərə şəxsən səs verilməsini nəzərdə tutur (maddə 2 və 5). Bununla da birbaşa seçki hüququ prinsipinin həyata keçirilməsi təmin edilir.

4. Gizli səsvermə prinsipi.

Bu prinsip Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında və Seçki Məcəlləsində təsbit olunmuşdur. O, demokratik seçkilərin beynəlxalq standartları sistemində baza prinsiplərinə aid edilir. Səsvermənin gizliliyinə riayət olunmasına Seçki Məcəlləsinin xüsusi müddəaları təminat verir. Bu müddəalara görə, səsvermə otaqlarında hökmən səsvermə kabinələri olmalı və kabinələr elə quraşdırılmalıdır ki, seçicilər orada bülleteni sərbəst doldura bilsinlər. Bundan əlavə, seçicilərin iradəsinin ifadəsi üzərində hər hansı bir nəzarətin həyata keçirilməsinə birbaşa qadağa qoyulmuşdur (maddə 6).

5. Seçkilərin dövriliyi və məcburiliyi.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına müvafiq olaraq, Milli Məclis deputatlarının seçkiləri hər beş ildən bir noyabr ayının birinci bazar günü keçirilir (maddə 84). Bu Konstitusiya göstərişinin icrası üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yeni çağırışın deputat seçkiləri gününü təyin edir (Məcəllə, maddə 145). Parlament seçkilərinin məcburiliyi Konstitusiya müddəaları ilə təsbit edilir. Bu müddəalara görə, Azərbaycan xalqı öz suveren hüququnu həmçinin seçdiyi nümayəndələri vasitəsilə həyata keçirir (maddə 2); xalqın seçdiyi səlahiyyətli nümayəndələrindən başqa, heç kəsin xalqı təmsil etmək hüququ yoxdur (maddə 4).

6. Seçkilərin açıq və aşkarlığı.

Qanunvericiliyə əsasən seçkilər açıq və aşkar keçirilir (Məcəllə, maddə 2, bənd 5). Seçki komissiyaları vətəndaşlara bütün namizədlərin tərcümeyi-halları, namizədlərin qeydə alınmasının nəticələri, namizədlərin siyahısı, onlardan alınmış digər məlumatlar, səsvermənin nəticələri haqqında məlumat verməyə (Məcəllə, maddə 40, bənd 11); seçki fondları vəsaitlərinin daxil olması və xərclənməsi

haqqında məlumatların şəffaflığını təmin etməyə (Məcəllə, maddə 95) borcludurlar.

7. Azad seçkilər.

Azərbaycan Respublikasının seçki qanunvericiliyinə uyğun olaraq, vətəndaşların seçkilərdə və referendumda iştirakı azad və könüllüdür. Seçkilərdə və ya referendumda iştirak edib-etməməyə məcbur etmək məqsədi ilə heç kəsin seçiciyə təzyiq göstərmək hüququ yoxdur və heç kəs onun öz iradəsini azad ifadə etməsinə mane ola bilməz (Məcəllə, maddə 2, bənd 2).

8. Həqiqi seçkilər.

Həqiqi seçkilərin əsas meyarı kimi çıxış edən siyasi plüralizm Milli Məclisə deputatlığa namizədlərin bərabər əsaslarla kütləvi informasiya vasitələrinə maneəsiz çıxması ilə təmin olunur (Məcəllə, maddə 77). Dövlətə məxsus teleradioyayım təşkilatları vasitəsilə seçkiqabağı təşviqat aparılmasına qadağa qoyulması da Milli Məclisə deputatlığa irəli sürülmüş namizədlər üçün bərabər şəraitin təmin edilməsinə yönəldilmişdir (Məcəllə, maddə 77, bənd 1) .

9. Ədalətli seçkilər.

Azərbaycan Respublikasının seçki qanunvericiliyində namizədlərin irəli sürülməsi və qeydə alınmasının bərabər hüquqi şəraiti onların kim tərəfindən irəli sürülməsindən və başqa amillərdən asılı olmayaraq hamısına eyni hüquq və vəzifələrin verilməsi ilə təmin olunur (Məcəllə, maddə 55 və 69). Namizədin qeydə alınmasından imtina olunması üçün əsaslar ayrı-seçkilik müddəalarını özündə ehtiva etmir və formalaşmış dünya təcrübəsinə cavab verir.

MDB iştirakçısı olan dövlətlərin Parlamentlərarası Assambleyasının beynəlxalq müşahidəçiləri şərh edilənləri nəzərə alaraq, bu nəticəyə gəlmişlər ki, parlament seçkiləri institutunu tənzimləyən Azərbaycan Respublikasının seçki qanunvericiliyi Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq öhdəliklərinə uyğundur.

Milli Məclisə seçkilərin institusional-təşkilati təminatı

Seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi müstəqil kollegial orqanlar olan seçki komissiyaları tərəfindən həyata keçirilir. Seçki komissiyaları sistemini Azərbaycan

Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası, dairə seçki komissiyaları və məntəqə seçki komissiyaları təşkil edir.

Seçki komissiyalarının formalaşdırılması qaydası Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsi ilə müəyyənləşdirilir. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası müxtəlif siyasi qüvvələrin proporsional təmsilçiliyi əsasında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən formalaşdırılır: Mərkəzi Seçki Komissiyasının 6 üzvü Milli Məclisdə çoxluq, 6 üzvü azlıq təşkil edən siyasi partiyaların və 6 üzvü Milli Məclisin müstəqil (bitərəf) deputatlarının təqdimatı üzrə təyin olunur. Tərkibi 9 nəfərdən ibarət olan dairə seçki komissiyaları tarazlaşdırılmış təmsilçilik prinsipi əsasında Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən formalaşdırılır. Məntəqə seçki komissiyaları müvafiq dairə seçki komissiyaları tərəfindən eyni prinsiplə təşkil edilir.

Siyasi partiyaların (blokların) təmsilçiliyinin təmin olunması məqsədi ilə onlardan hər biri hər seçki komissiyasına məşvərətçi səs hüquqlu nümayəndə təyin edə bilər.

Seçki komissiyalarının müstəqilliyi seçki komissiyalarının üzvləri arasında dövlət qulluqçusu olan şəxslərin sayını məhdudlaşdıran Seçki Məcəlləsinin müddəaları ilə, seçki komissiyaları üzvlərinin statusuna xitam verilməsi üçün əsasların müfəssəl siyahısı və onların məsuliyyətə cəlb olunmasının xüsusi qaydası ilə təmin olunur.

Uzunmüddətli müşahidə göstərdi ki, seçki komissiyalarının formalaşdırılması prosesi seçki qanunvericiliyinin tələblərinə tam müvafiq surətdə, münaqişəsiz, seçki prosesi subyektlərinin maraqları nəzərə alınmaqla keçmişdir.

Beynəlxalq müşahidəçilər MSK-nın seçkiqabağı kampaniyaya hazırlıq və səsvermə prosesi üzrə məqsədyönlü işini qeyd edirlər. Dairə və məntəqə seçki komissiyaları üzvlərinin təlimi üzrə böyük iş görülmüşdür; dairə və məntəqə seçki komissiyaları üçün təlim seminarları təşkil edilmiş və metodik materiallar hazırlanmışdır. MSK-nın fəaliyyəti açıq və aşkarlığı ilə xarakterizə edilmişdir.

Namizədlərin qeydə alınması prosesi pozuntu halları olmadan başa çatmışdır.

İmza vərəqələrini almaq üçün dairə seçki komissiyalarına ümumən 1412 nəfər müraciət etmiş, onlardan 1115 nəfəri namizəd kimi qeydə alınmaq üçün göstərilən imza vərəqələrini qaytarmışdır. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası və dairə seçki komissiyaları siyasi partiyaların və blokların nümayəndələrinin, həmçinin müstəqil namizədlərin irəli sürülməsi çərçivəsində 734 namizəd qeydə almışlar. Rəsmən qeydə alınmış 44 namizəd sonradan seçkilərdə iştirak etməkdən imtina etmiş və Azərbaycan Respublikasının seçki sistemi orqanlarına bu barədə məlumat vermişdir. Beləliklə, Milli Məclisdə 125 yer üçün 690 namizəd mübarizə aparmışdır ki, bunlardan da yarısı 15 siyasi partiya və bloku təmsil etmiş, qalanları isə müstəqil namizədlər olmuşdur.

Mərkəzi Seçki Komissiyası qanunla müəyyən edilmiş müddətdə Azərbaycanda seçicilərin sayını dəqiqləşdirmiş və onların sayı 4 845 041 nəfər təşkil etmişdir. Bundan sonra seçici siyahıları MSK-nın iclasında təsdiq edilmiş və müvafiq səviyyələrdən olan seçki komissiyalarının rəsmi İnternet saytlarında yerləşdirilmişdir. Səsverməyə 25 gün qalmış siyahılar məntəqə seçki komissiyalarının otaqlarında xüsusi lövhələrdə asılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının ərazisində 125 dairə seçki komissiyası və 5314 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Qanunvericiliyə uyğun olaraq ölkədən kənar səsvermə keçirilməmişdir.

Seçkiqabağı mərhələdə dairə və məntəqə seçki komissiyalarının işinin maddi-texniki təminatı məsələlərinin əksəriyyəti həll edilmişdir. MSK-nın qərarı ilə 500 seçki məntəqəsində İnternet vasitəsilə real vaxt rejimində həmin məntəqələrdə olan vəziyyəti izləməyə imkan verən avadanlıq quraşdırılmışdır.

Təşviqat dövrü

Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin müddəalarına uyğun olaraq təşviqat kampaniyası 2010-cu il oktyabrın 15-də başlamış və noyabrın 6-da səhər saat 8-də başa çatmışdır.

Milli Məclisə namizədlərə KİV vasitəsilə seçkiqabağı təşviqat aparmaq üçün bərabər imkanlar yaradılmışdı. Azərbaycanın İctimai televiziyasında bütün namizədlərə seçkiqabağı platformalarının əsas müddəalarını seçicilərə çatdırmaq üçün eyni qədər pulsuz efir vaxtı (hərəyə 4 dəqiqə) verilmişdi. Sensura faktları aşkar olunmamışdır. Bütün namizədlər elektron və mətbu KİV-lərə pullu əsasda sərbəst çıxış imkanı əldə etmişlər.

Ölkənin aparıcı telekanalları gündəlik olaraq Mərkəzi Seçki Komissiyasının, dairə və məntəqə seçki komissiyalarının fəaliyyəti, Azərbaycan Respublikasının siyasi həyatında Milli Məclisin rolu ilə bağlı süjetləri ətraflı işıqlandıraraq seçkilərə hazırlığın informasiya təminatını həyata keçirmişlər.

Milli Məclisə seçkilər ətrafında hadisələr Azərbaycan KİV-lərində ümumən obyektiv işıqlandırılmışdır. Kütləvi informasiya vasitələrinə çıxışın siyasi mülahizələrə görə məhdudlaşdırılması və ya seçkiqabağı kampaniyanın gedişinə hakimiyyət orqanlarının müdaxilə etməsi faktları qeydə alınmamışdır.

Namizədlərin təşviqat materialları seçki komissiyaları tərəfindən ayrılmış yerlərdə onların məzmunu ilə tanış olmaq imkanı yaradan xüsusi quraşdırılmış lövhələrdə yerləşdirilirdi.

Azərbaycan Respublikasında parlament seçkilərinin keçirilməsi üzrə kampaniyanın aparılmasından ötrü lazımi şəraitin yaradılması məqsədi ilə deputatlığa namizədlərin və onların nümayəndələrinin əhali ilə görüşlərinin keçirilməsi üçün kifayət qədər yer ayrılmışdır.

Mərkəzi Seçki Komissiyası qarşıdakı seçkilər haqqında vətəndaşları daha dolğun məlumatlandırmaq məqsədi ilə maarifləndirici xarakter daşıyan 13 növ plakat buraxmışdır. Onlar 30 min nüsxə ümumi tirajla çap edilərək izdihamlı yerlərdə yerləşdirilmişdir.

Seçkiqabağı kampaniya başladıqdan sonra MSK-ya və dairə seçki komissiyalarına 162 müraciət daxil olmuşdur. Bu müraciətlərə seçki qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş müddət və qaydada baxılmış və onlardan hər biri üzrə müvafiq qərar qəbul edilmişdir.

MDB PAA-dan olan beynəlxalq müşahidəçilər qeyd edirlər ki, seçkiabağı kampaniyanın gedişində, o cümlədən onun təşviqat mərhələsində yol verilmiş pozuntular haqqında şikayətlərə baxılması prosesi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və beynəlxalq öhdəliklərinə uyğun olaraq həyata keçirilmişdir.

Milli Məclisə seçkilərin müşahidəsi

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə 2010-cu il 7 noyabr seçkilərini müşahidə edən beynəlxalq və yerli müşahidəçilərə Azərbaycan qanunvericiliyi çərçivəsində öz vəzifələrini yerinə yetirmələri üçün hər cür şərait yaradılmışdı. Müşahidəçilər müxtəlif səviyyələrdən olan seçki komissiyalarının keçirdikləri bütün tədbirlərdə praktiki olaraq iştirak etmişlər ki, bu da öz növbəsində seçki prosesinin açıq və aşkarlığını sübut edir.

MSK parlament seçkilərində cəmi 21 beynəlxalq təşkilatı və təxminən 50 xarici dövləti təmsil edən 1029 beynəlxalq müşahidəçini qeydə almışdır. Seçki komissiyalarında həmçinin 46 639 yerli müşahidəçi qeydiyyatdan keçmişdir.

Seçkiabağı kampaniyanın gedişinin uzunmüddətli monitorinqi çərçivəsində DİMBİ-nin Bakı filialının ekspertləri və monitorinqə cəlb edilmiş məsləhətçi-tərcüməçilər Azərbaycan Respublikasının iri yaşayış məntəqələrində – Sumqayıtda, Qubada, Xaçmazda, Şəkidə, Zaqatalada, Qaxda, Balakəndə, Gəncədə, Göygöldə, Mingəçevirdə, Lənkəranda, Masallıda, Yardımlıda, Lerikdə, Astarada, həmçinin Abşeron yarımadasında olmuşlar. Göstərilən yaşayış məntəqələrində dairə və məntəqə seçki komissiyalarının seçkilərə hazırlığının təşkili, seçici siyahılarının tərtibi prosesi, məntəqə komissiyalarının tərkibinin formalaşdırılması və onların işi, eləcə də Milli Məclisə namizədlərin təşviqat fəaliyyəti müşahidə edilmişdir.

MSK tərəfindən beynəlxalq müşahidəçi qismində qeydə alınmışlar arasında Müstəqil Dövlətlər Birliyi orqanlarının, eləcə də MDB PAA-nın, Avropa Parlamentinin, ATƏT-in Parlament Assambleyasının, ATƏT DTİHB-nin, Avropa Şurası Venesiya Komissiyasının, Sosinternin, Türkdilli ölkələrin Parlament Assambleyasının nümayəndələri və ayrı-ayrı dövlətlərdən müşahidəçilər vardır.

Beynəlxalq müşahidəçilər öz aralıq hesabatlarında və mətbuat konfranslarında müxtəlif səviyyələrdən olan seçki komissiyalarının Milli Məclisə seçkilərə hazırlıqlığını, seçkilərin bütün mərhələlərinin müşahidəsi üçün yaxşı şəraitin olmasını, həmçinin seçici siyahılarının yüksək səviyyədə dürüslüyünü qeyd etmişlər.

Milli Məclisə seçkilərin qısamüddətli müşahidəsi

MDB PAA-dan olan müşahidəçilər seçkilər ərəfəsində Bakı şəhərinin 26 seçki məntəqəsində olub onların seçkilərin keçirilməsinə hazırlığını yoxlamışlar.

2010-cu il noyabrın 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev müşahidəçilər qrupunun əlaqələndiricisi, Rusiya Federasiyası Federal Məclisinin Federasiya Şurası sədrinin müavini S.Y.Orlovanı, MDB Parlamentlərarası Assambleyası Şurasının Baş katibi M.İ. Krotovu və parlamentarilər qrupunu qəbul etmişdir. Görüş zamanı Azərbaycanda parlamentarizm və demokratiyanın inkişafı ilə bağlı bir çox məsələlər müzakirə olunmuşdur.

Həmin gün S.Y.Orlovanın Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri O.S.Əsədovla görüşü baş tutmuşdur. S.Y. Orlovaya Azərbaycan Respublikasında seçki kampaniyasının gedişi və seçki qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsində parlamentin iştirakı haqqında məlumat verilmişdir.

MDB PAA-dan olan müşahidəçilər qrupunun üzvləri Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına gedərək MSK sədri M.M. Pənahovla görüşmüşlər. Sədr MDB PAA-dan olan müşahidəçilərə seçki sisteminin bütün hissələrinin seçkilərin keçirilməsinə hazırlıq səviyyəsi haqqında məlumat vermişdir. MDB PAA-dan olan müşahidəçilər qrupunun əlaqələndiricisi S.Y.Orlova öz tərəfindən MSK rəhbərliyini Azərbaycan Respublikasında seçkilərin uzunmüddətli monitorinqinin nəticələri barədə məlumatlandırmışdır.

Seçkilərin gedişini və səslərin hesablanması müşahidə edən müşahidəçilər 2010-cu il noyabrın 7-də Bakı, Sumqayıt, Ağsu, Şamaxı və İsmayıllı şəhərlərinin 138 seçki məntəqəsində olmuşlar.

MDB PAA-dan olan beynəlxalq müşahidəçilər məntəqələrin açılışından məntəqə seçki komissiyalarında səslerin hesablanmasınadək səsvermənin keçirilməsinin müxtəlif mərhələlərində iştirak etmişlər. Seçki məntəqələri təyin olunmuş vaxtda açılmış və lazımi sənədlər, avandanlıq, informasiya materialları ilə təmin edilmişdi. Baş çəkilmiş məntəqələrdə seçici siyahılarının vəziyyəti bülletenlərin verilməsi proseduru və səsvermə qaydası ilə bağlı qeydə alınmış şikayətlər aşkar olunmamışdır.

Müşahidəçilər qeyd edirlər ki, seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi mərhələsində ictimai asayiş və təhlükəsizlik yüksək səviyyədə təmin olunmuş və bu da seçicilərin öz iradələrini sərbəst surətdə ifadə etməsinə kömək edərək seçkilərin ümumi mühitinə müsbət təsir göstərmişdir. Beynəlxalq müşahidəçilərə MSK və aşağı seçki komissiyaları tərəfindən mühüm kömək göstərilmişdir.

2010-cu il noyabrın 7-də müşahidəçilər qrupunun əlaqələndiricisi S.Y.Orlova və MDB PAA Şurasının Baş katibi M.İ.Krotov Avropa Şurası Parlament Assambleyasının Milli Məclisə seçkilərdə missiyasının rəhbəri P.Ville ilə görüş keçirmişlər. Parlament seçkilərinin müşahidəsinin aralıq nəticələri barədə fikir mübadiləsi aparılmışdır.

İlkin məlumatlara görə, seçkilərdə seçicilərin 50,14 faizi iştirak etmişdir.

Milli Məclisə seçkilərin keçirilməsi prosesində müşahidəçilər kütləvi xarakter daşımayan və seçkilərin nəticəsinə təsir göstərə bilməyən bəzi texniki pozuntular qeydə almışlar.

MDB PAA-dan olan müşahidəçilər qrupu seçkilərin peşəkar səviyyədə hazırlanıb keçirildiyini, onların azad və ədalətli xarakter daşdığını qeyd edərək, gələcəkdə səs verən vətəndaşların barmaqlarının nişanlanmasının lüzumsuz prosedur kimi ləğv olunması məsələsinə baxılmasının tövsiyə edilməsini mümkün sayır.

MDB PAA-dan olan müşahidəçilər ümumən təsdiq edirlər ki, 2010-cu il noyabrın 7-də baş tutmuş seçkilər bütün seçki prosesi iştirakçılarının hüquq və azadlıqlarına riayət edilməklə demokratik şəraitdə Azərbaycan Respublikasının milli qanunvericiliyinə və beynəlxalq demokratik standartlara tam uyğun olaraq keçirilmişdir.

Orlova S.Y.

Krotov M. İ.

Kozlov A. M.

Simambayev T. K.

Kadoxov V. T.

Kulakov V. F.

Tkaçova N. V.

Fyodorov V. İ.

Sergeyeva Q. İ.

Pavlova L. N.

Semiçevski P. İ.

Kolesnikov V. İ.

Səlimov T.

Sayfulloyev F. F.

Striletski İ. V.

Qladey D. Q.

Davidov A. İ.

Pşenko K. A.

Tumanova İ. A.

Demski R. D.

Tkaçenko S. L.

Varlaşin N. S.

Anisimova Y. V.

Moskalkova T. N.

Bakı , 7 noyabr 2010-cu il.